

Uniwersytet Komisji
Edukacji Narodowej
w Krakowie

Dr hab. Joanna Dybiec-Gajer, prof. ucz.
Instytut Filologii Angielskiej
Katedra Dydaktyki Przekładu
joanna.dybiec-gajer@uken.krakow.pl

**Recenzja dorobku naukowego dr Marka Ó Fionnáina w postępowaniu
habilitacyjnym w dziedzinie nauk humanistycznych
w dyscyplinie językoznawstwo**

1. Sylwetka naukowa Habilitanta

Doktor Mark Ó Fionnáin związał swoje życie naukowe z Katolickim Uniwersytetem Lubelskim Jana Pawła II, w którym pracuje od 2000 roku, najpierw jako starszy wykładowca, a od 2014 jako adiunkt w Katedrze Filologii Celtyckiej Instytutu Językoznawstwa. Wykształcenie zdobywał w Dublinie, gdzie najpierw na Trinity College w 1995 r. ukończył studia licencjackie w zakresie języka rosyjskiego i irlandzkiego. Zainteresowania językoznawcze rozwijał w ramach studiów magisterskich o specjalizacji przekładoznawczej na Uniwersytecie Dublińskim, które ukończył w 1996 r. Pracę magisterską poświęconą irlandzkiemu tłumaczeniu rosyjskiej powieści *Omon Ra* Wiktora Pielewina napisał pod opieką zasłużonej badaczki przekładu prof. Dorothy Kenny. Wątek przekładoznawczy kontynuował w ramach rozprawy doktorskiej – *Translating in Terms of Turmoil*, poświęconej irlandzkim przekładom Adama Mickiewicza, obronionej na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim w 2011 r. Opiekę promotorską sprawowała prof. Sabine Asmus, specjalistka w zakresie języków celtyckich.

Przed rozpoczęciem kariery zawodowej w Polsce był zatrudniony w dwóch instytucjach szkolnictwa wyższego w Irlandii, gdzie zdobył doświadczenie pedagogiczne. Dr Ó Fionnáin przez pięć lat pracował jako lektor języka irlandzkiego (prawie równolegle w School of Irish, St. Patrick's College, Dublin, 1995-2000 oraz w Department of Modern Irish, National University of Ireland, Maynooth, 1996-2000).

Zainteresowania naukowe Dr. Ó Fionnáina sytuują się w obszarze językoznawstwa, przekładoznawstwa oraz leksykografii, co czyni zasadnym przedłożenie wniosku o uzyskanie stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie *językoznawstwo*.

2. Ocena osiągnięcia naukowego będącego podstawą wniosku

Habilitant jako główne osiągnięcia, będące podstawą do ubiegania się o stopień doktora habilitowanego przedłożył 1) monografię jednoautorską, poświęconą badaniom nad podstawowymi nazwami kolorów w języku irlandzkim oraz 2) jednotematyczny cykl publikacji dotyczących głównie przekładów literackich na język irlandzki.

Rozpocznę od omówienia monografii habilitacyjnej. Praca ta, zatytułowana *Colour Terminology in Modern Irish: A Comparative Study*, ukazała się w serii Brill's Studies in Language and Cognition (tom 35, Leiden/Boston, 2023 r., 340 stron). Publikacja poświęcona jest analizie podstawowych nazw barw we współczesnym języku irlandzkim, ujmowanej zarówno w perspektywie diachronicznej jak i porównawczej, z uwzględnieniem dwóch pozostałych języków goidelskich: szkockiego gaelickiego i mańskiego. Głównym celem pracy jest określenie zakresu, znaczenia i faktycznego użycia podstawowej terminologii dotyczącej nazw kolorów w języku irlandzkim oraz porównanie informacji zawartych w materiałach leksykograficznych i dydaktycznych z danymi zebranymi w trakcie badań terenowych przeprowadzonych przez Autora. Temat publikacji zrodził się po zdiagnozowaniu przez Habilitanta luki badawczej w badaniach nad leksyką kolorów w językach celtyckich, pomimo, jak podaje, intensywnego rozwoju studiów nad kolorem w innych obszarach językoznawstwa.

Punktem wyjścia rozważań jest zarys aktualnej sytuacji socjolingwistycznej języka irlandzkiego, który – mimo statusu pierwszego języka urzędowego Irlandii i jednego z języków roboczych Unii Europejskiej – funkcjonuje w praktyce jako język mniejszościowy, podlegający silnej presji ze strony języka angielskiego. Obecnie językiem irlandzkim jako pierwszym posługuje się zaledwie ok. 70 tysięcy osób, czyli poniżej 5% populacji Irlandii. Autor słusznie zauważa, że presja ze strony języka dominującego dotyczy nie tylko składni czy leksyki ogólnej, lecz również obszaru konceptualizacji i nazewnictwa kolorów, co czyni badania empiryczne i terenowe nad tradycyjnym systemem kolorystycznym szczególnie pilnymi. Zatem wybór tematyki rozprawy należy uznać za uzasadniony i ważny, ponieważ przyczynia się do zrozumienia słabo przebadanego obszaru leksyki w językach celtyckich oraz pomaga stworzyć i zachować pełniejszy obraz języka irlandzkiego, co może zostać wykorzystane w utrzymaniu i rewitalizacji tego języka.

Monografia wyróżnia się bardzo dobrą organizacją wywodu oraz klarowną, konsekwentnie realizowaną strukturą. Układ pracy jest logiczny i przemyślany, co ułatwia śledzenie toku argumentacji

i sprzyja całościowemu odbiorowi przedstawionych analiz. Szczególnie pozytywnie należy ocenić obecność podsumowań zamykających poszczególne sekcje i rozdziały, które porządkują materiał, wzmacniają spójność wyводу oraz znacząco podnoszą jego przejrzystość i komunikatywność. Pierwszy rozdział przedstawia historię i główne nurty badań nad terminologią barw, ze szczególnym uwzględnieniem klasycznej pracy B. Berlina i P. Kaya (*Basic Color Terms. Their Universality and Evolution*, 1969), która stanowi przykład wczesnego uniwersalizmu w badaniach językoznawczych. Autor omawia założenia teorii uniwersalnych etapów rozwoju podstawowych nazw barw, jednocześnie poddając ją krytycznej refleksji metodologicznej. Wskazuje na ograniczenia wynikające z doboru języków badanych przez Berlina i Kaya, z dwujęzyczności respondentów oraz z niedostatecznego uwzględnienia języków mniejszościowych i o słabej tradycji piśmienniczej. Na tym tle dokonany zostaje przegląd nielicznych prac poświęconych nazwom barw w języku irlandzkim, z których większość koncentruje się na okresie staroirlandzkim i nie oddaje współczesnego stanu języka. Wartością dodaną pierwszego rozdziału jest zawarty w nim przegląd i charakterystyka autorytatywnych źródeł leksykograficznych dla omawianych języków, tj. w pierwszej kolejności języka irlandzkiego, a także szkockiego gaelickiego i mańskiego (Podrozdział 1.5).

Rozdział drugi ma charakter szczegółowej analizy materiału leksykograficznego i dydaktycznego. Autor bada kilkadziesiąt słowników, glosariuszy i podręczników, od XVII wieku po czasy współczesne, rekonstruując diachroniczny rozwój podstawowych nazw kolorów w trzech językach goidelskich. Szczególną uwagę poświęca czterem najstarszym terminom celtyckim: *dubh* „czarny”, *fionn* „biały”, *glas* „zielono-szaro-niebieski” oraz *rua* „czerwony”, pokazując procesy zawężania ich pól semantycznych oraz stopniowe wyodrębnianie się nowych kategorii kolorystycznych, takich jak *buí* „żółty” czy *gorm* „niebieski”. Analiza ta prowadzi do wniosku, że ewolucja systemu nazw barw w językach goidelskich w dużej mierze przebiegała zgodnie z tendencjami opisanymi przez Berlina i Kaya, choć istotną rolę odegrały także czynniki zewnętrzne, zwłaszcza wpływ języka angielskiego, widoczny m.in. w adaptacji terminu *oráiste* „pomarańczowy”. Rozdział ten pełni istotną funkcję dokumentacyjną.

Trzeci rozdział stanowi oryginalny wkład pracy, gdyż wykorzystuje przysłowia i toponimy jako źródła pierwotnych danych językowych, ponieważ następuje w nich petryfikacja jednostek leksykalnych. Autor pokazuje, że w tych zasobach utrwalony jest ograniczony, lecz stabilny zbiór podstawowych nazw barw, przede wszystkim *dubh*, *bán*, *glas*, *buí* i *rua*. Brak nowszych terminów w przysłowia i nazwach miejsc potwierdza ich późne pojawienie się w systemie leksykalnym oraz podkreśla różnice między tradycyjnym użyciem a opisami słownikowymi. Również w przypadku tego rozdziału jego dodatkową wartość stanowi zestawienie źródeł dotyczących toponimów oraz przysłów dla analizowanych języków.

Ostatni rozdział prezentuje wyniki badań terenowych przeprowadzonych z udziałem rodzimych użytkowników języka irlandzkiego, mniej podatnych na wpływy angielszczyzny. Respondenci, łącznie 38 osób, wywodzili się trzech głównych obszarów irlandzkojęzycznych (*Gaeltachtaí*). Celem badania było przeanalizowanie obecnego statusu nazw kolorów w języku irlandzkim oraz stworzenie, na ile to możliwe, kompleksowego schematu kolorystycznego dla tego języka. Zestawienie danych z badania terenowego z materiałem historycznym i leksykograficznym pozwala Autorowi ocenić stopień ciągłości i zmian w zakresie użycia nazw barw we współczesnym języku irlandzkim. Główny wniosek („general impression” 2023: 282) postawiony przez Autora jest taki, że badanie pokazuje zwiększającą się niepewność językową u użytkowników irlandzkiego jako rezultat rosnącego wpływu konceptualizacji przejętej z języka angielskiego; wyniki badania wskazują również zdaniem Autora na stopniową utratę i dezintegrację tradycyjnego języka irlandzkiego (2023: 283). W kontekście tematyki rozprawy i statusu języka irlandzkiego przeprowadzenie badań terenowych dotyczących pola semantycznego dotyczącego kolorów wśród rodzimych użytkowników irlandzkiego należy ocenić jako w pełni uzasadnione i trafnie wpisujące się w główną problematykę pracy. Badanie to stanowi spójny i logiczny element całości, ponieważ łączy teoretyczną perspektywę językoznawczą z refleksją nad współczesnym użyciem języka mniejszościowego, a jednocześnie dostarcza empirycznych danych istotnych dla realizacji celów rozprawy. Warto również pozytywnie odnotować fakt zamieszczenia w monografii całego instrumentu badawczego, zarówno kwestionariusza (ss. 306-307) jaki i użytego materiału ilustracyjnego (ss. 291-305), co wpływa na zrozumienie badań oraz umożliwia ocenę rzetelności i trafności narzędzia.

Przejdę teraz do sformułowania uwag krytycznych. Pierwsza z nich dotyczy podbudowy teoretycznej. Przedstawiona we wstępie (ss. 1-2) oraz rozdziale I (*Theoretical Background*), choć przeglądowa i krytyczna, w ograniczonym stopniu odnosi się do nowszych ujęć kognitywnych i eksperymentalnych w badaniach nad kolorem, rozwijanych po World Color Survey. Może to wynikać z uzasadnionego koncentrowania się Autora na pracach związanych z językami celtyckimi. Szersze uwzględnienie tych nurtów mogłoby jednakże dodatkowo wzmocnić osadzenie pracy w aktualnych debatach teoretycznych, a także bardziej przekonująco pokazać, na ile studia nad nazwami kolorów znajdują się w polu zainteresowań współczesnego językoznawstwa. Można też odnieść wrażenie, że z tego samego powodu, skupienia się na językach celtyckich, przeceniona zostaje wartość niektórych prac poświęconych tematyce pola semantycznego kolorów w języku irlandzkim, wśród których znajdują się m.in. materiały popularnonaukowe (Stahl 2006) jak i niepublikowane rozprawy magisterskie (Swinkles 2015) i doktorskie (Lucht 2007).

Druga uwaga dotyczy eksplicytności zastosowanych procedur badawczych i sposobu ekstrakcji danych ze źródeł. Wykorzystane przez Autora źródła stanowią w większości duże zbiory danych językowych. Przykładowo publikacja dokumentująca przysłowia mieszkańców Munsteru (*Seanfhocail na Muimhneach*, Ó Siochfhradha, 1926) zawiera, jak podaje Autor, 2200 przysłów irlandzkich, a wcześniejszy podobny zbiór dla szkockiego gealickiego liczy aż ponad 3 900 przysłów (*A Collection of Gaelic Proverbs and Familiar Phrases based on Macintosh's Collection*, Nicolson, 1882). Z kolei współczesna internetowa baza danych toponimów irlandzkich liczy ok. 60 tysięcy rekordów. Do tego dochodzą bardzo obszerne dane leksykograficzne. Można przypuszczać, że pozyskiwanie danych miało charakter jakościowy, selektywny i manualny. Z korzyścią dla pracy byłoby pełniejsze omówienie sposobu ekstrakcji danych oraz bardziej eksplicytnie sformułowanie procedur badawczych.

Wreszcie, ze względu na bardzo bogaty materiał źródłowy, momentami pojawia się wrażenie nadmiaru szczegółowych danych leksykograficznych, które mogłyby zostać bardziej syntetycznie podsumowane w tabelach lub aneksach. Ułatwiłoby to odbiór pracy czytelnikom mniej zainteresowanym drobiazgową dokumentacją historyczną, a bardziej ogólnymi wnioskami teoretycznymi. Uwaga ta dotyczy głównie rozdziałów drugiego i trzeciego.

Wskazane kwestie teoretyczno-metodyczne przekładają się także na poziom dopracowania koncepcji badania terenowego i jego realizację. Opis ram koncepcyjnych jaki i kwestii organizacyjno-technicznych badania przedstawiono w sposób skrótowy, nie wiadomo też, czy narzędzie było wcześniej testowane. Jego horyzont metodologiczny wyznacza zasadniczo jedna praca (wspomnianej wcześniej I. Swinkles z 2015); ponieważ Autor nie sporządził szerszego syntetycznego przeglądu metodologii i narzędzi stosowanych w badaniach empirycznych nad nazewnictwem kolorów, jego własne badanie operuje ograniczonym repertuarem rozwiązań. Jak wynika z opisu (ss. 253-254) i zamieszczonego kwestionariusza, badanie, oprócz pytań demograficznych, zawierało *de facto* trzy pytania otwarte. W jednym z nich uczestnicy byli proszeni o zapisanie nazw kolorów, jakie widzą na pokazanych im ilustracjach. Użycie materiałów wizualnych wydaje się bardzo interesujące i uzasadnione, ale nie zostało sproblematyzowane. Dla transparentności i zrozumiałości badania konieczne byłoby wyjaśnienie zasad doboru materiału oraz sposób jego prezentacji. Załączony do monografii materiał ilustracyjny pokazany respondentom jest bardzo różnorodny, od stosunkowo prostych zdjęć jednego monochromatycznego przedmiotu (il. 24, 26, s. 302 – sweter) po zdjęcia przedstawiające wielokolorowe ptaki (il. 20, s. 300, il. 29 s. 305) czy scenę pożaru z widocznym na pierwszym planie strażakiem (il. 18, s. 299). Również interesującym socjolingwistycznie, acz nie sproblematyzowanym eksplicytnie w monografii jest użycie nazw kolorów do opisu wyglądu człowieka (dotyczy to czterech ilustracji). Nie jest też całkowicie jasne, czym kierował się autor, określając badanie jako terenowe. Przeprowadzone badanie można zatem potraktować jako przedsięwzięcie *pilotażowe*,

zrealizowane z użytkownikami języka irlandzkiego, które wskazuje na wagę badań nad językami mniejszościowymi, podlegającymi zmianom pod wpływem języków dominujących.

Podsumowując, wskazane zastrzeżenia chociaż nie bez znaczenia z perspektywy metodologii prowadzenia badań, nie podważają zasadniczych walorów naukowych monografii, a przede wszystkim jej niezaprzeczalnej wartości dokumentacyjnej dla języka mniejszościowego. Monografia jawi się jako pierwsze tak kompleksowe i empirycznie ugruntowane studium podstawowych nazw barw w języku irlandzkim. Praca w związku z tym może funkcjonować jako kompendium dotyczące nazw kolorów w języku irlandzkim i mu pokrewnych, a także mieć znaczenie dla badań nad utrzymaniem i rewitalizacją języków mniejszościowych.

Drugie wskazane przez Habilitanta osiągnięcie obejmuje cykl składający się z 16 publikacji (w tym z 9 artykułów i 7 rozdziałów) oraz z ogłoszonej drukiem rozprawy doktorskiej. Autor określa to osiągnięcie szeroko jako serię „publikacji dotyczących różnych aspektów tłumaczenia w odniesieniu do języka irlandzkiego”. Cykl publikacji konsekwentnie podejmuje głównie tematykę języka irlandzkiego, badając jego historię oraz kulturotwórczą rolę w procesie kształtowania się i odradzania państwowości Irlandii. W ramach cyklu można wyróżnić jako główny wątek przekładoznawczy (przekłady na język irlandzki XIX-wiecznej literatury polskiej i rosyjskiej, tłumaczenia fantasy na język irlandzki – trzynaście publikacji) oraz nowszy, leksykograficzny (badanie języków celtyckich w wielojęzycznym osiemnastowiecznym słowniku porównawczym P.S. Pallasa *Сравнительные Словари* – trzy artykuły) a także wątek dotyczący modernizacji i standaryzacji języka irlandzkiego (dwa rozdziały). Na szczególną uwagę zasługuje moim zdaniem podejmowana przez Habilitanta tematyka przekładoznawcza. Najbardziej inspirujące i interesujące są badania nad historycznymi i politycznymi kontekstami przekładu oraz jego funkcją kulturotwórczą w procesie ożywienia rodzimej literatury irlandzkiej, kształtowania tożsamości narodowej i popularyzacji języka irlandzkiego. Autor wieloaspektowo, w ujęciu historyczno-językoznawczym jak i kulturowym, analizuje przekłady utworu Adama Mickiewicza, *Księgi narodu polskiego i pielgrzymstwa polskiego* na irlandzki w kontekście paraleli między dążeniami niepodległościowymi Polski i Irlandii. Publikacje poświęcone temu zagadnieniu stanowią ważne studium przypadku poświęcone roli przekładu w okresie tworzenia się i silnego oddziaływania idei narodotwórczych, pokazując jak przekład zostaje wykorzystany jako element kształtowania świadomości narodowej czytelników w kulturze docelowej i staje się częścią uniwersalnego mechanizmu pozwalającego stworzyć mit narodu wybranego. Przekłady *Ksiąg* Mickiewicza dla czytelnika irlandzkiego ilustrują także ważne mechanizmy transferu kulturowego takie jak tłumaczenie pośrednie (*Księgi* przełożono z języka francuskiego) oraz publikowanie przekładów w czasopiśmie (angielski przekład wyimków z *Ksiąg* ukazał się w 1914 w miesięczniku *Irish Freedom*, a irlandzkie tłumaczenia w *The Hibernian* w 1915 i *Nationality* 1916-17). Warto podkreślić, że Autor z

pieczołowitością kreśli biografię głównego irlandzkiego tłumacza Mickiewicza, L. O'Rinna, oraz rekonstruuje jego poglądy na przekład, i chociaż nie używa tej terminologii, wpisuje się w zyskujący na znaczeniu nurt badań nad tłumaczem (*translator studies*) i biograficzny zwrot ku tłumaczowi (por. Kaindl, „Translator Studies and (Auto)Biographical Turn”, 2024). Należy zaznaczyć, że publikacje poświęcone przekładom Mickiewicza wyrastają z problematyki poruszanej w rozprawie doktorskiej, co stanowi naturalną ścieżkę rozwoju zainteresowań naukowych i strategię publikacyjną, aczkolwiek może prowadzić do powtórzeń. W przypadku artykułu z 2013 r. „Mickiewicz, *Księgi Narodu Polskiego* and the Struggle for Irish Independence” (*Roczniki Humanistyczne: Neofilologia*, 2013 61(5), 297–309) związek z publikacją doktorską z 2014 r. jest na tyle bliski, że wymagałby stosownego odnotowania w książce, czego nie uczyniono (artykuł odpowiada stronom 40–64 w monografii doktorskiej *Translating in Times of Turmoil: Liam Ó Rinn's Irish Language Translations of Adam Mickiewicz*, Lublin 2014). Nadmienię również, że nieuzasadnionym jest włączanie publikacji doktorskiej do osiągnięcia habilitacyjnego ponieważ praca ta stanowiła już przedmiot postępowania awansowego.

Warto podkreślić, że dorobek Habilitanta cechuje duża spójność tematyczna. Publikuje on w języku angielskim oraz irlandzkim, umieszczając swoje publikacje konsekwentnie w większości w poświęconych językom celtyckim czasopismach (*Translation Ireland, Studia Celto-Slavica, Journal of Celtic Linguistics*), seriach wydawniczych (*Lublin Studies in Celtic Languages*) oraz monografiach wieloautorskich (*New Perspectives in Celtic Studies*, 2015; *Representations and Interpretations in Celtic Studies*, 2015; *Redefining the Fringes in Celtic Studies: Essays in Literature and Culture*, 2019).

Dorobek Habilitanta nie jest jeszcze szerzej rozpoznawalny, co może wynikać częściowo ze specyfiki podejmowanej w jego badaniach problematyki języków mniejszościowych oraz z faktu, że jego publikacje ukazują się w dużej mierze w czasopismach i pozycjach naukowych koncentrujących się na językach celtyckich. Również jego aktywność konferencyjna dotyczyła głównie wydarzeń celtologicznych. Od uzyskania stopnia doktora Dr Ó Fionnáin uczestniczył co prawda w 18 konferencjach, ale w tym jedynie w pięciu zagranicznych, nie brał też udziału w dużych i znanych wydarzeniach językoznawczych czy przekładoznawczych. Publikacja monografii habilitacyjnej w renomowanym wydawnictwie Brill może istotnie zwiększyć rozpoznawalność jego dorobku, sprzyjając włączeniu wyników badań w międzynarodowy obieg naukowy i potencjalnie poszerzając ich oddziaływanie w środowisku badaczy.

Reasumując, mimo sformułowanych wcześniej uwag krytycznych, oceniam, że główne osiągnięcia naukowe p. Dr. Marka Ó Fionnáina – monografia *Colour Terminology in Modern Irish* oraz cykl publikacji – spełniają w stopniu wystarczającym stosowne wymogi ustawowe.

3. Ocena pozostałego dorobku publikacyjnego Habilitanta i osiągnięć naukowych oraz organizacyjnych

Pozostały wskazany przez Habilitanta dorobek obejmuje pięć publikacji (w tym trzy artykuły w czasopiśmie oraz dwa rozdziały w monografiach wieloautorskich). Oscylują one głównie wokół problematyki nazewnictwa barw w języku irlandzkim i innych językach celtyckich. Na wyróżnienie zasługuje artykuł poświęcony tematyce leksykograficznej opublikowany w wydawanym przez Oxford University Press czasopiśmie *International Journal of Lexicography* („The English Entries in Peter Simon Pallas’s *Сравнительные Словари*”, 2024, nr 37(4), s. 462–478). Pozostały dorobek nie jest objętościowo obszerny, ale w ujęciu całościowym działalność publikacyjna daje satysfakcjonujący wynik liczbowy: 21 pozycji (10 rozdziałów i 11 artykułów) opublikowanych w ciągu 13 lat od uzyskania stopnia doktora, nie licząc omówionej monografii oraz książki doktorskiej.

Warto zaznaczyć, że Dr Ó Fionnáin jest redaktorem anglojęzycznym „Roczników Humanistycznych”, indeksowanych w bazie Scopus, a także członkiem kolegium redakcyjnego zeszytu 6. („Neofilologia”) tegoż czasopisma.

Na szczególne podkreślenie zasługuje zaangażowanie Dr. Ó Fionnáina na rzecz rozwoju i wzmacniania pozycji filologii celtyckiej. Współuczestniczył w przygotowaniu wniosków o granty Rządu Irlandii wspierające działalność filologii celtyckiej na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II. Działania te zakończyły się sukcesem – jednostka uzyskała finansowanie trzykrotnie, w latach 2016, 2018 oraz 2019, co świadczy o skuteczności podejmowanych inicjatyw oraz o międzynarodowym uznaniu dla prowadzonych badań i działalności dydaktycznej. Trzykrotnie współorganizował konferencje celtyckie (*Lublin Celtic Colloquium*), w latach 2019, 2015, 2017. Dwukrotnie, w latach 2017 i 2019, Habilitant został wyróżniony w macierzystej uczelni Nagrodą Zespołową Rektora II stopnia za wybitną działalność organizacyjno-społeczną.

Na wyróżnienie zasługuje również znaczący wkład Habilitanta w popularyzację wiedzy o kulturze Irlandii, zarówno o wymiarze lokalnym jaki i ogólnopolskim. W macierzystej uczelni od roku 2015 współorganizował aż 25 wykładów z cyklu „Understanding Ireland”, uczestniczył również w organizacji corocznego Dnia Celtyckiego. Na zaproszenie Ambasady Irlandii brał trzykrotnie udział w Europejskich Dniach Językowych. Dr Ó Fionnáin wniósł także wkład w promocję wiedzy o bieżących wydarzeniach w Polsce, udzielił dwóch wywiadów radiowych (po irlandzku) w Raidió na Gaeltachta (2022 i 2023). Pozwala to pozytywnie ocenić działalność organizacyjną i popularyzacyjną Habilitanta.

4. Ocena istotnej aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni

Istotna aktywność naukowa Habilitanta, realizowana poza uczelnią macierzystą, obejmuje wieloletnią współpracę z prof. Sabine Asmus (Uniwersytet Szczeciński oraz Uniwersytet w Lipsku, a wcześniej Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu). W ramach tej współpracy Habilitant odbył pobyt badawczy na Uniwersytecie w Lipsku, a także realizował liczne konsultacje naukowe na Uniwersytecie Szczecińskim. Efektem wspomnianej współpracy są dwa wspólne wystąpienia konferencyjne oraz najnowszy artykuł naukowy ("The Early Concept of the Celtic Colour Term *Glas* and its Subsequent Semantic Diversification in Welsh and Irish, *The Journal of Celtic Linguistics* 25, 1–35, 2024). Całokształt tej aktywności, mającej raczej charakter dwustronnej współpracy między badaczami, pozwala jednakże uznać, że Habilitant spełnia kryterium aktywności naukowej prowadzonej w jednostkach innych niż uczelnia macierzysta.

5. Konkluzja

Pomimo wyrażonych wcześniej zastrzeżeń moja ogólna ocena jest pozytywna. Mocną stroną recenzowanego dorobku są badania językoznawcze, przekładoznawcze i leksykograficzne Habilitanta nad językiem irlandzkim jako mniejszościowym. Ich rezultatem jest monografia przedstawiona jako główne osiągnięcie oraz cykl publikacji stanowiący drugie osiągnięcie, w którym przekład ukazany jest jako akt deklaracji kulturowej i politycznej, narzędzie modernizacji języka irlandzkiego oraz przestrzeń negocjowania norm stylistycznych, leksykalnych i ortograficznych w okresie jego kształtowania się jako języka literackiego.

W świetle przedstawionej analizy dorobku naukowego oraz osiągnięć Habilitanta stwierdzam, że spełniają one wymagania ustawowe i **wniosuję o dopuszczenie dr. Marka Ó Fionnáina do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.**

Kraków, 5 grudnia 2025

Joanna Dybiec-Gajer